

- Pavliuk, T. I. "Rynek praci v Yevropeiskomu Soiuzi" [The Labor Market in the European Union]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, iss. 8 (2015): 872–875. <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/183.pdf>
- "Riven bezrobittia v Ukraini" [Unemployment Rate in Ukraine]. Minfin. <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/>
- Shymchenko, L. A. "Rynek praci v Ukraini: problemy ta skladnoshchi reformuvannia" [Labor Market in Ukraine: Problems and Difficulties of Reform]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, iss. 17/1 (2011): 180–184. <https://cyberleninka.ru/article/n/rinok-praci-v-ukrayini-problemi-ta-skladnoschi-reformuvannya/viewer>
- Smokvina, H. A., and Chan, T. T. "Statystychnyi analiz stanu ta rozvytku rynku praci Ukrainy u konteksti profesiino-kvalifikatsiinykh tendentsii" [Statistical Analysis of the Situation and Development of the Labor Market of Ukraine in the Context of Professional Qualification Trends]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 10/1 (2020): 17–23. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2020.10\(1\).4](https://doi.org/10.37634/efp.2020.10(1).4)

- "Trudova mihratsiia: skilky ukrainsiv pratsiuvaly za kordonom v 2019-2021 rr." [Labor Migration: How Many Ukrainians Worked Abroad in 2019-2021]. Slovo i dilo. March 18, 2021. <https://www.slovoidilo.ua/2021/03/18/infografika/suspilstvo/trudova-mihracziya-skilky-ukrayincziv-pracyuvaly-kordonom-2019-2021-rokax>
- Zaiukov, I. V., and Kobylanskyi, O. V. "Suchasni svitovi ta vitchyzniani tendentsii zainiatosti z urakhuvanniam vplyvu COVID-19" [Current World and Domestic Employment Trends Taking into Account the Impact of COVID-19]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu*, no. 5 (2020): 17–25. DOI: <https://doi.org/10.31649/1997-9266-2020-152-5-17-25>
- Zub, M. Ya. "Osoblyvosti suchasnoi kytaiskoi modeli rynku praci ta yoho infrastruktury" [Features of the Modern Chinese Model of the Labor Market and its Infrastructure]. *Ekonomichnyi prostrir*, no. 156 (2020): 187–191. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-34>

УДК 314.745:314.012

JEL: A14; F22; J60

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-11-254-259>

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ДЕМОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ В КОНТЕКСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОБІЛЬНОСТІ МОЛОДІ ОБЛАСТЕЙ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ: СТАТИСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ПРОПОЗИЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ

©2021 БАРАНЯК І. Є.

УДК 314.745:314.012

JEL: A14; F22; J60

Бараняк І. Є. Соціально-економічні та демографічні процеси в контексті дослідження мобільності молоді областей Карпатського регіону: статистичне забезпечення, пропозиції з удосконалення

Наявне аналітично-статистичне забезпечення дослідження міграційної мобільності молоді в регіональному вимірі є доволі фрагментарним, що не дозволяє проводити ґрунтовні економетричні дослідження. Аналіз якості інформаційного забезпечення та доступності статистичних даних з питань мобільності молоді засвідчує наявність значних прогалів методологічного характеру у процесі збору статистичних даних та їх поширення на національному та регіональному рівнях. Низька якість статистичної інформації, слабкий рівень їх деталізації за статевовіковою ознакою не дозволяють комплексно оцінити поточний стан мобільності молоді й ідентифікувати соціально-економічні параметри, які впливають на мобільність молоді областей Карпатського регіону. Мета статті полягає у виявленні наявних прогалів інформаційно-аналітичного та статистичного забезпечення дослідження мобільності молоді Карпатського регіону та обґрунтуванні пропозицій з удосконалення моніторингу міграційних процесів. У статті обґрунтовано потребу суттєвого реформування наявної системи статистичного забезпечення через реалізацією заходів у контексті проведення Всеукраїнського перепису населення; запозичення досвіду з організації збору, аналізу та поширення статистичної інформації на прикладі статистичних служб країн ЄС у частині створення загальнонаціональних і регіональних реєстрів громадян, іноземців та емігрантів; проведення щорічних регіональних вибірових обстежень молоді щодо стану її соціально-економічного забезпечення, рівня зайнятості та оплати праці; налагодження міжвідомчої співпраці щодо обміну, перевірки та доповнення статистичних даних між Головніми управліннями статистики областей Карпатського регіону з територіальними управліннями державної міграційної служби та прикордонної служби України; створення аналітичних центрів у підпорядкуванні територіальних управлінь державної прикордонної служби України.

Ключові слова: мобільність молоді, моніторинг, Карпатський регіон, соціально-економічні та демографічні процеси, статистичне забезпечення. **Бібл.:** 14.

Бараняк Ігор Євгенович – кандидат економічних наук, молодший науковий співробітник відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України (вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна)

E-mail: ihorbaranyak@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1467-0262>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/4066116/ihor-baranyak/>

UDC 314.745:314.012

JEL: A14; F22; J60

Baranyak I. Ye. The Socio-Economic and Demographic Processes in the Context of Researching the Youth Mobility in the Carpathian Region: Statistical Provision, Suggestions for Improvement

The available analytical and statistical provision for the study of youth migration mobility in the regional dimension is quite fragmentary, which does not allow to conduct thorough econometric research. The analysis of the quality of information support and the availability of statistical data on youth mobility shows the presence of significant gaps of the methodological nature in the process of collecting statistical data and distributing them at the national and regional levels.

Low quality of statistical information, weak level of the age-sex-adjusted detailing of them do not allow to comprehensively assess the current state of youth mobility, identify the socio-economic parameters that affect the mobility of young people in the Carpathian region. The purpose of the article is to identify the existing gaps of informational, analytical and statistical provision for studying the youth mobility in the Carpathian region and to substantiate proposals for improving the monitoring of migration processes. The article substantiates the need for significant reform of the existing system of statistical provision through the implementation of measures in the context of the All-Ukrainian population census; borrowing experience in organizing the collection, analysis and sharing the statistical information on the example of statistical services of the EU countries in terms of creating nationwide and regional registers of citizens, foreigners and emigrants; conducting annual regional selective surveys of young people on the state of its socio-economic provision, level of employment and remuneration; establishing inter-departmental cooperation on the exchange, verification and addition of statistical data between the Main Departments of Statistics of the Carpathian Region regions with the territorial departments of the State Migration Service and the Border Guard Service of Ukraine; creation of analytical centers in subordination of territorial departments of the State Border Guard Service of Ukraine.

Keywords: youth mobility, monitoring, Carpathian region, socio-economic and demographic processes, statistical provision.

Bibl.: 14.

Baranyak Ihor Ye. – PhD (Economics), Junior Researcher of the Department of Social and Humanitarian Development of Regions, Institute of Regional Research named after M. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine (4 Kozelnytska Str., Lviv, 79026, Ukraine)

E-mail: ihorbaranyak@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1467-0262>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/4066116/ihor-baranyak/>

Лібералізація візового режиму з країнами ЄС поруч із проникненням цифрових технологій у всі сфери людської життєдіяльності прискорили процес формування нового інформаційного суспільства, полегшили процес міграції населення та, таким чином, створили передумови для посилення загального рівня мобільності суспільства. Позаяк молодь, володіючи значним інтелектуальним, працересурсним, демовітворювальним потенціалом, здатна швидше реагувати й адаптуватися до змін мінливого середовища існування, саме економічно активне населення у віці до 35 років володіє найвищим міграційним потенціалом, який за сприятливих обставин може виступати як чинником стабілізації соціально-економічної ситуації в регіоні, так і посилювати ставовікові, кадрово-професійні та екістико-поселенські структурні дисбаланси.

Карпатський регіон, у міру географічних особливостей прикордонного місцезнаходження з великою часткою гірського рельєфу та порівняно слабким соціально-економічним розвитком, характеризується доволі високим рівнем міграційної активності, тому потреба дослідження мобільності молоді областей Карпатського регіону набирає нової ваги й актуальності.

З іншого боку, оцінювання та виявлення взаємозв'язків між міграцією молоді та соціально-економічним розвитком Карпатського регіону потребує ґрунтовної інформаційної підтримки у вигляді статистичного забезпечення, яке формується на джерельній базі даних центральних і регіональних державних управлінь статистики, територіальних управлінь міграційних і прикордонних служб і на сьогоднішній день лише частково відображає реальний стан справ через наявність методичних прогалин у зборі статистичних даних, їх оброблення та поширення.

Виконано в межах гранту НАНУ для дослідницьких груп «Міграційна мобільність молоді Карпатського регіону України: проблеми збереження та розвитку людського потенціалу» (номер державної реєстрації 0121U110514, 2021–2022 рр.).

Проблемам поточного обліку міграції населення присвячені праці цілої низки вітчизняних учених, серед яких варто відзначити ґрунтовні дослідження О. Малиновської [1], О. Труша, В. Гузя [2], М. Романюка [3], науковців Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України [4–6] та відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М. І. Долішнього НАН України» [7–11]. У цілому дослідники на високому науковому рівні розкривають методологічні особливості та системні недоліки статистичного обліку міграційних процесів в Україні та, таким чином, акцентують увагу на проблемах недостовірності наявних статистичних даних з міграції населення. Вартими уваги також є дослідження Т. Васильціва, Р. Лупака, М. Куницької-Іляш, О. Левицької, О. Мульської [12], у яких науковці з використанням математичного інструментарію детермінують щільність і напрям взаємозв'язків між рівнем соціально-економічного розвитку сільських територій і зовнішньою міграційною активністю молоді з областей Карпатського регіону, а також на основі порівняння дзеркальних даних статистичних відомств основних країн – реципієнтів мігрантів з досліджуваної території ще раз наочно демонструють наявність проблеми значного недообліку обсягів мігрантів у еміграційних каналах закордонного призначення.

Незважаючи на практичну цінність пропозицій і висновків вищенаведених досліджень, проблематика статистично-інформаційного забезпечення в контексті дослідження мобільності молоді в регіональному зрізі на прикладі областей Карпатського регіону залишається висвітленою недостатньо та потребує більш системного вивчення.

Мета статті полягає у виявленні наявних прогалин інформаційно-аналітичного та статистичного забезпечення дослідження мобільності молоді Карпатського регіону та обґрунтуванні пропозицій з удосконалення моніторингу міграційних процесів.

Інтенсивність мобільності молоді в динамічному зрізі за традиційним підходом детермінується крізь призму змін демографічних індикаторів і параметрів соціально-економічного розвитку регіону. З одного боку, демографічні зміни визначають фізичні межі можливого нарощення міграційного потенціалу, тоді як з іншого – інтенсивність кількісно-якісних трансформацій соціально-економічного характеру формують відповідне середовище зростання або послаблення міграційних аспірацій серед молоді Карпатського регіону. Очевидно, що в умовах формування інформаційного суспільства на рівень мобільності молоді та її міграційні наміри впливають різноманітні чинники, які можна диференціювати за змістом на соціально-економічні, політико-правові, інформаційно-технологічні, екологічно-безпекові та ін. Проте саме якісна складова соціально-економічних процесів виступає відправною точкою, яка формує рівень психологічної довіри суспільства до держави та її політики. Отже, низький стан соціально-економічного розвитку регіону запускає деструктивні процеси, пов'язані із зародженням корупційних схем, посиленням тінізації бізнесу, погіршенням криміногенної ситуації, що в підсумку погіршує якість життя та перспективи розвитку країни та її регіонів, знижує рівень престижності проживання на теренах України, зокрема в областях Карпатського регіону.

Молодь, як найбільш активний і мобільний прошарок суспільства, з одного боку, прагне максимізувати та примножити освітньо-інтелектуальний потенціал через капіталізацію (накопичення) знань і здобуття професійних навичок відповідно до потреб сучасної економіки. Водночас, з іншого боку, прискорення темпів глобалізації в різних її проявах наклали відбиток на зміну світоглядних позицій молодого населення, яке прагне реалізувати себе в кар'єрному та економічному зрізах шляхом швидкого професійного зростання та примноження матеріальних благ у максимально короткому часовому проміжку.

Конкретизація чинників мобільності молоді потребує детального аналізу доступних статистичних даних як демографічного характеру, так і соціально-економічного.

Наявна інформаційна база даних статистики щодо народжуваності, смертності, шлюбності, розлучуваності населення формується за результатами поточного обліку органами державної реєстрації актів цивільного стану. Далі статистична інформація про стан і динаміку процесів природного відтворення населення передається до регіональних управлінь Державної служби статистики України, де вона обробляється та в знеособленому вигляді зберігається. Варто відзначити, що бази даних демографічної статистики сформовані в розрізі однорічних вікових груп за статевою ознакою, що свідчить про глибокий рівень деталізації демографічних даних.

З іншого боку, якість доступної інформації піддається сумніву через відсутність повноцінного Всеукраїнського перепису населення з 2001 р. і неефективну систему поточного обліку міграційних процесів, яка впродовж останніх років могла значно трансформувати статево-вікову структуру наявного населення України та областей Карпатського регіону. Для прикладу, за інформацією Державної служби статистики України, у 2005–2020 рр. на територію Німеччини з України виїхало трохи більше 27 тис. осіб [13], тоді як за аналогічними даними німецького статистичного офісу – 166 тис. осіб [14]. Отже, середньорічний недооблік міграції лише по одній країні за період 2005–2020 рр. становив 8,6 тис. осіб за рік.

Таким чином, наявні результати статистичного обліку міграції людських ресурсів, у тому числі молоді, не дозволяють зробити науково обґрунтованих висновків про інтенсивність і динаміку розвитку еміграційних та імміграційних векторів у цілому та свідчать про наявність значних прогалин організаційно-методологічного характеру системи моніторингу з обліку міграції. Згідно з методологічними положеннями Державної служби статистики України, міграційна статистика, як одна зі складових демографічної, формується на основі адміністративних даних виконавчих органів сільської, селищної або міської ради, сільських голів щодо зміни реєстрації місця проживання. На сьогоднішній день такий спосіб збору даних є неефективним, оскільки реєстрація випадків вибуття та прибуття не є обов'язковою на законодавчому рівні та у випадку подання неправдивої інформації не передбачає жодної цивільно-правової відповідальності. З іншого боку, демоподія приїзду мігрантів зазвичай реєструється більш охоче, ніж виїзду, що певною мірою теж може викривляти реальний стан справ.

Доступні статичні дані щодо міграції населення слабо конкретизовані за структурними ознаками їх вияву. Зокрема, на національному та регіональному рівнях управління статистики акумулюють міграційну інформацію за векторами переселення емігрантів та іммігрантів як у цілому, так і у вимірі міграції, пов'язаної з перетином кордону, а також деталізують інформацію за типом місцевості, статево-віковими групами, країнами в'їзду/виїзду, громадянством мігрантів, що в цілому дозволяє зробити певні висновки, проте недостатньо для комплексного та якісного дослідження міграційних процесів мобільності молоді в національному та регіональному зрізах. З іншого боку, на районному рівні доступні дані щодо міграції значно вужчі та агрегуються для користувачів статистичних послуг лише за типом місцевості та напрямом міграції (в цілому та закордон), що практично повністю унеможливує проведення якісного, структурно-кваліметричного аналізу мобільності молоді на районному рівні.

Адміністративним джерелом інформації щодо міграції населення виступає Державна прикордонна служба України, яка фіксує факт перетину державного кордону та, таким чином, дає можливість сформулювати певне уявлення про транскордонну мобільність населення. Однак статистичні дані цієї служби дозволяють лише конкретизувати спосіб перетину кордону мігрантами (водний, повітряний, наземний), визначити кількість осіб, які перетнули кордон у розрізі окремих пунктів пропуску, а також розрізнити мігрантів за ознакою приналежності їх до громадян України чи іноземців. Такого рівня моніторинг Державної прикордонної служби України – мало інформативний, оскільки в ньому відсутні дані щодо цілей виїзду/в'їзду мігрантів, окремо не виділяються перетини кордону в рамках угод про так званий «малий прикордонний рух», відсутня інформація щодо мігрантів у статеві-віковому зрізі та регіональному вимірі.

Іншим центральним органом виконавчої влади, який надає адміністративні послуги міграційного характеру громадянам України та іноземцям, є Державна міграційна служба України та її територіальні підрозділи в обласних центрах. Незважаючи на широке поле діяльності Головних управлінь ДМС, пов'язаних із виготовленням паспорта громадянина України для виїзду закордон, оформлення дозвільних документів щодо в'їзду/виїзду, організаційного супроводу процесу набуття громадянства України, міграційне документування іноземців у частині легалізації їх проживання, видачу дозволів на імміграцію, оформлення документів щодо отримання статусу біженця, наявна статистична інформація щодо іноземців є доволі скромною. Усі дані подаються в розрізі територіальних управлінь ДМС, проте не містять розподілу за статтю та віком. З іншого боку, ДМС здійснює швидше облік зовнішніх імміграційних процесів, що надто вузько, оскільки поточну мобільність молоді Карпатського регіону варто досліджувати комплексно за різними векторами спрямування міграційних потоків.

Деякі спроби вирішити проблему доступності статистичних даних щодо населення було зроблено зі створенням демографічного реєстру, який потенційно може виступати найбільш якісним джерелом інформації про населення та його переміщення. Однак дані, які агрегуються в даному реєстрі, на сьогоднішній день доволі незначні за змістом і не підлягають оприлюдненню у вигляді статистичних збірників.

Зважаючи на той факт, що природа переїзду молоді та її високої мобільності в більшості випадків пов'язана зі зміною або місця працевлаштування, або з навчанням, або зі зміною сімейного статусу через одруження або розлучення, доцільно розглянути якість статистичного забезпечення з даних питань.

Аналіз індикаторів, які відображають стан інтегрованості молоді в економічне середовище областей Карпатського регіону та його кількісно-структурні де-

формації, показав, що в цілому доступними для аналізу є такі абсолютні показники, як кількість молоді в економічно активному віці, обсяги робочої сили у віці до 35 років, а також чисельність зайнятого та безробітного населення. Наведені індикатори ринку праці дозволяють у динаміці кількісно оцінити стан, інтенсивність зайнятості молоді та її безробіття. Однак відсутність статистичної інформації про рівень середньомісячної заробітної плати серед молоді, в тому числі за основними видами економічної діяльності її працевлаштування, обсяги неформальної та неповної зайнятості молоді в регіональному зрізі не дозволяють здійснити повноцінний комплексний аналіз якості трудової діяльності молоді Карпатського регіону.

Частковими також є дані щодо освітньої й академічної міграції молоді в регіональному вимірі. Доступна інформація агрегована на національному рівні, проте слабо деталізована в регіональному. Зокрема, Головні управління статистики областей Карпатського регіону надають відомості про кількість іноземних студентів, які навчаються в освітніх закладах Карпатського регіону, у тому числі за країною їх походження. Проте інформація щодо чисельності студентів, які виїхали на навчання закордон з регіону, в принципі відсутня. З іншого боку, дзеркальна статистика основних країн – реципієнтів студентів з України дозволяє отримати відомості щодо обсягів освітньої міграції на національному рівні, однак не дозволяє зробити обґрунтовані висновки для областей Карпатського регіону, який в міру прикордонного розташування та культурної, мовної спорідненості з країнами-сусідами володіє великим міграційним потенціалом освітнього характеру.

Отже, вищенаведений аналіз якості інформаційного забезпечення та доступності статистичних даних з питань мобільності молоді засвідчує наявність значних прогалин методологічного характеру у зборі статистичних даних та їх поширенні на національному та регіональному рівнях. Низька якість статистичної інформації, слабкий рівень її деталізації за статеві-віковою ознакою не дозволяють комплексно оцінити рівень мобільності молоді та визначити соціально-економічні характеристики молодого населення.

Комплексне дослідження мобільності молоді потребує суттєвого реформування наявної системи статистичного забезпечення через реалізацією заходів у контексті:

- ✦ проведення Всеукраїнського перепису населення, який дозволить актуалізувати поточні демографічні дані щодо кількості наявного населення в цілому та молоді зокрема в розрізі його статево-вікових, професійно-освітніх, екістико-поселенських, сімейних особливостей;
- ✦ запозичення досвіду з організації збору, аналізу та поширення статистичної інформації на

- прикладі статистичних служб країн ЄС через створення загальнонаціональних і регіональних реєстрів громадян, іноземців та емігрантів, у яких дані агрегуватимуться в бази даних за ознаками статево-вікових особливостей, сімейного статусу, освітнього рівня, зайнятості, доходів, територій походження мігрантів та їх географічного розселення тощо;
- ✦ проведення щорічних регіональних вибірко-вих обстежень молоді щодо стану її соціально-економічного забезпечення, рівня зайнятості й оплати праці в зрізі основних видів діяльності працевлаштування;
 - ✦ налагодження міжвідомчої співпраці щодо обміну, перевірки та доповнення статистичних даних між Головними управліннями статистики областей Карпатського регіону з територіальними управліннями Державної міграційної служби та прикордонної служби України;
 - ✦ створення аналітичних центрів у підпорядкуванні територіальних управлінь Державної прикордонної служби України, основним завданням яких має стати формування статистичних баз даних щодо обсягів перетинів кордону українцями та іноземцями за різними ознаками їх аналізу: статево-віковими, метою поїздки, тривалості, регіону походження подорожуючих і призначення;
 - ✦ з метою більш ефективного поширення даних про міграцію населення та швидкого доступу до них ініціювати видання міжвідомчих статистичних збірників під керівництвом Державної служби статистики України «Міграція населення», «Іноземне населення в Україні», де б публікувалася інформація як державних статистичних служб, так і адміністративні дані про міграцію населення, отримані від прикордонної статистики та Державної міграційної служби України.

ВИСНОВКИ

Впровадження у практику вищенаведених пропозицій дозволить поліпити якість наявного статистичного забезпечення та можливості наукових досліджень з питань мобільності молоді, у тому числі через побудову економіко-математичних моделей, які зможуть виявляти та стежити в динаміці взаємозв'язки між рівнем мобільності молоді та зміною соціально-економічного, освітнього, безпекового середовища її проживання. Варто додати, що імплементація досвіду країн ЄС потребує системного реформування та правової підтримки через прийняття відповідних законопроектів, які будуть зобов'язувати як громадян України, так і мігрантів надавати необхідну інформацію у відповідні державні органи, регламентувати порядок її використання та гарантувати конфіденційність. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Малиновська О. А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія. Київ : НІСД, 2018. 472 с.
2. Труш О., Гузь В. Особливості статистичного обліку міграційних процесів. *Ефективність державного управління*. 2017. Вип. 2. Ч. 1 С. 72–78.
3. Романюк М. Д. Міграційні загрози національній безпеці України: сучасні виклики, проблеми подолання. *Демографія та соціальна економіка*. 2015. № 3. С. 99–111.
4. Українське суспільство: міграційний вимір : національна доповідь / Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України. Київ, 2018. 396 с. URL: https://www.idss.org.ua/arhiv/Ukraine_migration.pdf
5. Лібанова Е. М., Позняк О. В. Зовнішня трудова міграція з України: вплив COVID-19. *Демографія та соціальна економіка*. 2020. № 4. С. 25–40. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2020.04.025>
6. Libanova E. Labour Migration from Ukraine: Key Features, Drivers and Impact. *Economics and Sociology*. 2019. Vol. 12. No. 1. P. 313–328. DOI: [10.14254/2071-789X.2019/12-1/19](https://doi.org/10.14254/2071-789X.2019/12-1/19)
7. Міграція в умовах трансформації регіональних ринків праці України: механізми регулювання : монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» ; наук. ред. У. Я. Садова. Львів, 2019. 263 с. URL: <http://ird.gov.ua/ird/p/20190006.pdf>
8. Sadova U., Stepura T., Baranyak I. Ukraine in the territorial migration systems: current structural-qualimetric aspects of the formation and development. *European Journal of Transformation Studies*. 2020. Vol. 8. No. 1. P. 60–78. URL: <https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/journal-transformation/article/view/4997/4382>
9. Бараняк І. Є. Українсько-німецька територіальна міграційна система: сучасний стан і тенденції розвитку. *Регіональна економіка*. 2016. № 4. С. 66–74. URL: http://www.re.gov.ua/re201604/re201604_066_BaranyakIYe.pdf
10. Mulska O., Baranyak I. Demographic and Socioeconomic Effects of Strengthening External Migration Activity of the Population in Ukraine. *Modern Economics*. 2020. Vol. 21. Iss. 1. P. 149–154. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-23](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-23)
11. Семів Л. К. Особливості середовищного творення освітньої міграції в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 4. С. 79–83. DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-4-13>
12. Васильців Т. та ін. Інструменти регіональної політики збереження людського ресурсу засобами регулювання зовнішньої міграції молоді сільських територій Карпатського регіону / Васильців Т., Лупак Р., Куницька-Іляш М., Левицька О., Мульська О. *Agricultural and Resource Economics*. 2020. Vol. 6. No. 3. P. 149–170. DOI: <https://doi.org/10.22004/ag.econ.305558>
13. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

14. Ausländische Bevölkerung – Fachserie 1 Reihe 2 // Bevölkerung: Migration und Integration // D_Statis. Statistisches Bundesamt. URL: <https://www.destatis.de/DE/Publikationen/Thematisch/Bevoelkerung/MigrationIntegration/AuslaendBevoelkerung.html>

REFERENCES

“Ausländische Bevölkerung - Fachserie 1 Reihe 2”. Bevölkerung: Migration und Integration // D_Statis. Statistisches Bundesamt. <https://www.destatis.de/DE/Publikationen/Thematisch/Bevoelkerung/MigrationIntegration/AuslaendBevoelkerung.html>

Baraniak, I. Ye. “Ukrainsko-nimetska terytorialna mihratsiina systema: suchasnyi stan i tendentsii rozvytku” [Ukraine-Germany Territorial Migration System: Current State and Development Trends]. *Rehionalna ekonomika*, no. 4 (2016): 66-74. http://www.re.gov.ua/re201604/re201604_066_BaranyakIYe.pdf

Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Libanova, E. “Labour Migration from Ukraine: Key Features, Drivers and Impact”. *Economics and Sociology*, vol. 12, no. 1 (2019): 313-328.

DOI: 10.14254/2071-789X.2019/12-1/19

Libanova, E. M., and Pozniak, O. V. “Zovnishnia trudova mihratsiia z Ukrainy: vplyv COVID-19” [External Labor Migration from Ukraine: The Impact of COVID-19]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, no. 4 (2020): 25-40.

DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2020.04.025>

“Mihratsiia v umovakh transformatsii rehionalnykh rynkiv pratsi Ukrainy: mekhanizmy rehuliuвання” [Migration in the Conditions of Transformation of Regional Labor Markets of Ukraine: Mechanisms of Regulation]. DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnyoho NAN Ukrainy». Lviv, 2019. <http://ird.gov.ua/irdp/p20190006.pdf>

Malynovska, O. A. *Mihratsiina polityka: hlobalnyi kontekst ta ukraïnski realii* [Migration Policy: Global Context and Ukrainian Realities]. Kyiv: NISD, 2018.

Mulska, O., and Baranyak, I. “Demographic and Socioeconomic Effects of Strengthening External Migration Activity of the Population in Ukraine”. *Modern Economics*, vol. 21, no. 1 (2020): 149-154.

DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-23](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-23)

Romaniuk, M. D. “Mihratsiini zahrozy natsionalnii bezpetsi Ukrainy: suchasni vyklyky, problemy podolannia” [Migratory threats of National Security of Ukraine: Modern Challenges, Problems of Overcoming]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, no. 3 (2015): 99-111.

Sadova, U., Stepura, T., and Baranyak, I. “Ukraine in the territorial migration systems: current structural-qualimetric aspects of the formation and development”. *European Journal of Transformation Studies*, vol. 8, no. 1 (2020): 60-78. <https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/journal-transformation/article/view/4997/4382>

Semiv, L. K. “Osoblyvosti seredovyshchnoho tvorennia osvitynoi mihratsii v Ukraini” [Peculiarities of the Environmental Creation of Educational Migration in Ukraine]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, no. 4 (2019): 79-83.

DOI: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2019-4-13>

Trush, O., and Huz, V. “Osoblyvosti statystychnoho obliku mihratsiinykh protsesiv” [Peculiarities of Statistical Accounting of Migratory Processes]. *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, vol. 1, no. 2 (2017): 72-78.

“Ukrainske suspilstvo: mihratsiinyi vymir : natsionalna dopovid” [Ukrainian Society: Migration Dimension: National Report]. Instytut demohrafiï ta sotsialnykh doslidzhen im. M. V. Ptukhy NAN Ukrainy. Kyiv, 2018. https://www.idss.org.ua/arhiv/Ukraine_migration.pdf

Vasylytsiv, T. et al. “Instrumenty rehionalnoi polityky zberzhennia liudskoho resursu zasobamy rehuliuвання zovnishnyoi mihratsii molodi silskykh terytorii Karpatskoho rehionu” [Instruments of Regional Policy for Human Resources Conservation by Means of Regulation of External Youth Migration of Rural Territories of the Carpathian Region]. *Agricultural and Resource Economics*, vol. 6, no. 3 (2020): 149-170.

DOI: <https://doi.org/10.22004/ag.econ.305558>